

Pa pošli prejeman:

za
slo leto naprej 26 K — h
pol leta : 13 : —
četrti : 6 : 50 :
mesec : 2 : 20 :

V upravnistvu prejeman:

za
slo leto naprej 20 K — h
pol leta : 10 : —
četrti : 5 : —
mesec : 1 : 70 :

Za pošiljanje na dom

20 h na mesec.

SLOVENE

Političen list za slovenski narod.

Naročnine in inšerate
sprejema upravnistvo v
Katol. Tiskarni, Kopitar-
jeve ulice št. 2.

Rekopisi se ne vračajo,
nefrankovana pisma ne
vsprejemajo.

Uredništvo je v Seme-
niskih ulicah št. 2. l. 17

Izhaja vsak dan, izven
nedelje in praznikov
pol 6. uri popoldne.

Štev. 39.

V Ljubljani, v ponedeljek 17. februarija 1902.

Letnik XXX.

Revolta v Trstu.

S krvjo je pomešano blato po tržaških ulicah. Znatno število človeških bitij je obležalo pri zadnjih nemirih od vojaških krogel v — hrbet zadetih mrtvih na mestu. Ta boj ni le socialen, ampak je tudi političen. Začel se je z zahtevami Lloydovih delavcev, ki so hoteli, da se jim zboljša socialno stanje; in reči moramo, da je zahteva kurjačev bila opravičena. Lloydova direkcija se ni hotela udati, in razburjenje delavstva je porabila izvestna polit. stranka, ki gleda preko državnih mej, ter je del delavstva nabujala v boj. Zakaj je bilo treba čakati, da se to zgodi? Zakaj se prej ni odločnejše posredovalo? Tudi v Avstriji naj bi že merodajni krogi navadili na to, da bodo v prvi vrsti gledali na pravice delavskih mas in da kapitaliste o pravem času primerno pouče! Dovolj krvi se je že pretočilo v Karvinu, dovolj krvi v Falknovem in sedaj je prišel na vrsto — Trst . . .

Prav bi bilo in želeli bi, da se stvar prav natančno preišče, kakor bi želeli, da ob tej priliki vlada izvestne iredentovske spletke v Trstu pogloblje prouči. Ko je nastopilo vojaštvo, je razburjena množica že bila brez pomisleka, in lahko je bilo huj. skačem izvršiti ono, kar so nameravali. Mi obžalujemo kot iskreni prijatelji delavstva, da je do tega prišlo, a ob enem smo tudi prepričani, da bi se to ne bilo zgodilo, ako bi Lloydova direkcija bila bolj obzirna do stavkujočih delavcev.

Strašno je bilo v Trstu te dni. Prepričani smo, da ni bilo stavkujočih delavstvo tisto, ki je zakrivilo vse, kar se poroča iz mesta ob Adriji, ampak da so v veliki množini bili pri izgredih oni elementi, ki se ogibajo dela in katerih je ravno v Trstu jako mnogo. Ogromna večina delavstva je bila gotovo tega prepričanja, da s splošno stavko lahko mirnim putem doseže uveljavljenje zahtev Lloydovih kurjačev. Da se je iz splošne mirne stavke razvilo nekaj drugega, to je stvar, ki bi bila potrebna nujnega in — odkritega pojasnila.

V sobotni številki smo sporočili svojim čitateljem o vseh dogodkih, ki so se vršili v Trstu do 3. ure popoldne. Včeraj in danes so nam došla še naslednja nadrobna poročila:

Tržaški dogodki v drž. zboru.

Razprava o bosanskih železnica je bila v soboto v državnem zboru pretrgana in se bo končala v torek. Dalmatinski poslanci so ugovarjali, toda predsednik je ugodil želji soc. demokratov in italijanskih poslancev, da se prične razprava o nemirih v Trstu. Že začetkom se je min. predsednik dr. pl. Körber na interpelacije posl. Mazzorane ter Hortisa in Ellenboga odgovoril, da vlada jako obžaluje tržaške nemire, da pa so bili ti nemiri pripravljeni od oseb, ki ne poznajo nobenega zakona in sile prirejajo demonstracije. Ker je bil vojaški poveljnik ranjen, je vojaštvo moralo rabiti orožje. Vlada ne more dovoliti, da se ulica postavlja za sodnika mej delavci in delodajavci.

S tem odgovorom pa italijanski poslanci niso bili zadovoljni in takoj so vložili nujni predlog. Soc. demokratje seveda niso smeli zaostati. Pernerstorfer zahteva v imenu soc. demokratov, da naj vlada zaukaže strogo preiskavo, kaznuje one, ki so zakrivali smrti in rane raznih oseb, ter zbornici predložiti natančno poročilo. Enako se glasi nujni predlog posl. Basevija, ki v svojem govoru graja vojaštvo, češ, da v Trstu ni »revolucija«, ampak le boj delavcev proti delodajavcem. Posl. Maz-

zora na pripomni, da so meščani v znak sožalja in sočutja z delavci razobesili črne zastave, katere pa policija prepoveduje; dalje je tržaški občinski zastop dovolil 10.000 kron za one družine, katerim so očetje ustreljeni. Konečno predlaga, naj država nesrečnim družinam dovoli primerno podporo.

Oglasi se zopet min. predsednik ter ponavlja, da so državne oblasti storile le svojo dolžnost proti demonstracijam, ki so jih uprizorile dvomljive osebe. Vlada pa hoče zaukazati takoj strogo preiskavo ter vspeh naznaniti zbornici.

Posl. Fresl je v češkem jeziku strastno napadel vlado, da zanemara svoje dolžnosti ter zlorablja svojo oblast. Vsenemec Stein je našteval vse večje izgrede v zadnjih letih ter napadal armado in tržaškega ces. namestnika.

Zbornica je soglasno vsprejela označene predloge. Mej glasovanjem pa je bil zopet divji krik, ker so videli posl. Treuinfelsa sedeti. A istina je, da je tudi ta vstal za predloge, pa se zopet usedel in pisal neko pismo. Toda rogovileži komaj čakajo prilike, pa mahajo z rokami po zraku.

Stvar pa ni še končana. Jutri v torek vlada skoraj gotovo predloži svoje poročilo o nemirih v Trstu. Soc. demokratje, Vsenemci in češki socialisti bodo zahtevali, da zbornica takoj postavi na zatožno klop gotove osebe in jih obsodi. Po starem običaju pa bode vlada zahtevala, naj se izvoli poseben odsek, da pretresa vladno poročilo ter na podlagi vsestranske in nepristranske preiskave zbornici predloži svoje nasvete. Zato je nujno potrebno, da se seje udeležijo vsi poslanci, ki niso nujno zadržani.

Izjemno stanje za Trst.

V soboto proti večeru je bil min. svet ter sklenil izjemno stanje za Trst. Ko je min. predsednik od vladarja dobil pooblastilo, je takoj ta sklep naznanil ces. namestniku v Trstu. S tem je vlada začela razveljaviti člana 12. in 13., deloma tudi 8. državnega zakona o splošnih pravicah državljanov ter oblastvom dala pravico glede javnih shodov, časnikov in izgonov. Ta izvanredna vladna odredba se sklicuje na javni upor v Trstu. Na Dunaju namreč je splošno mnenje, da je nemire v Trstu pripravljala in provzročila italijan. iredenta. Min. predsednik sam je začetkom seje naglašal, da so nemire s silo provzročili ljudje, ki ne poznajo zakonov. Naše prepričanje je, da zopet iredenta plete svoje niti ob Adriji. Trst je staro po iredenti okuženo mesto, a avstrijska vlada ni videla pošasti, ki se redi in pase na avstrijskem telesu. Mi pomilujemo nesrečne žrtve in sočustvujemo z ubogimi družinami, katere je tajna roka pahnila v bedo in žalost. Zato pa tem nujneje zahtevamo, da vlada tem povodom z neizprosno odločnostjo preišče brlog, v katerem tičijo hujskači, in jim pokaže, da je Trst — še na avstrijskih tleh.

Žrtve prvega boja.

Število žrtv, ki so v petek pri boju z vojaštvom ostale mrtve na mestu, se je zopet pomnožilo. V soboto smo poročali, da je 9 mrtvih, sedaj se pa poroča, da so tudi 2 težko ranjena umrla. Med osebami, ki so bile prve ustreljene, so neki menični agent, 16letna deklica, nekaj žensk, nek deček in nek železničar. Nadporočnik 17. pešpolka, ki je v petek zapovedal streljati, ko ga je zadel kamen v glavo, se piše Fr. Köppl. Kamen, ki ga je zadel, je bil 15 centimetrov dolg in v papir zavit. Isto povelje kot Köppl je izdal tudi nek četovodja. Ustrelili so med ljudi v petek dvakrat. Proti obojema je uvedena preiskava in iz Trsta se poroča, da se ondi širi govorica, da se je baje nadporočnik danes ustrelil; poizvedeli smo pa, da ta vest ni resnična. Neki stotnik je umrl na ranah. Kamen ga je zadel v glavo. Umrl je tudi neki ranjeni četovodja. Ko so vojaki streljali, je neko dekle gledalo z bližnjega okna. Dobilo je kroglo v glavo. Policistov je težko ranjenih kakih 15.

Inspektor policijske straže je s kamenjem ranjen. Ušel je v neko hišo, katero je množica naskočila. V bližini Lloydove palače so vrgli dva redarja v morje, vendar se je posrečilo ju rešiti. Od demonstrantov, ki so ranjeni, so skoro vsi ranjeni v hrbet! Zadetih so bili večinoma radovedneži. Pravo število ranjenih se ne ve, ker niso vsi poiskali pomoči v bolnicah.

Predno je v petek vojaštvo oddalo usodni strel, je policijski komisar množico s sklenjenimi rokami prosil, naj odneha. Množica ni hotela verjeti, da vojaštvo resno misli s streljanjem. Neki mož se je vstopil tik pred puškine cevi, razgalil prsa in v jokom zaklical: »Ustrelite, ako imate pogum!« Ženske, ki so bile v prvih vrstah, so psvale vojake. Preko glav oseb, ki so stale v prvih vrstah, se je usulo kamenje na vojake. Nekega mrliča, ki je bil zadet v glavo, je množica nesla tik pred vojake in upila »Assassini! (Morivci!)«

Položaj v Trstu

je jako resen. Nad Trstom in okolico je razglašeno izjemno stanje in vlada je zagrozila tudi z obsednim stanjem. Na vseh koncih in krajih stražijo vojaki. Tudi orožniki so prišli v Trst od raznih strani. Stražniki niso spali že tri dni. Pošta funkcijonira. Za vsakim pismonošo stopajo trije vojaki. Borza je zaprta. Dela v novi laki so ustavljena in tudi peki so v soboto stopili v stavko. Plinarno Judman so demonstrantje pričeli demolirati, ker so v njej delavci delali. Vest, da je v soboto gorela Dreherjeva pivarna ni resnična. Demonstrante so razporedili ondi z vodo iz brizgalnic. Plina je imela plinarna še za večeraj večer. Ako se danes delavci v plinarno ne povrnejo, bo zvečer Trst v temi in tatovi bodo imeli obširen delokrog. Že v soboto je po mestu gorelo prav malo plinovitih svetilk. Vse urade in bolnice stražijo vojaki. Ranjencev ne sme v bolnicah nihče obiskati. Iz Maribora so se peljali v Trst dragonci. a niso mogli operirati, ker jim je drčalo na gladkem tržaškem kamenju. Vse mesto je v črnih zastavah. Ni okna, kjer bi ne bil znak žalovanja. Tudi črnorudeče zastave so vmes. Policija odstranja črtno, a za njo je ljudje zopet razobešajo. Posebno uporne tem policijskim odredbam so se pokazale ženske, ki naravnost hujskajo moške k upornosti. Hiše, kjer niso razobesili črtno, so demonstrantje naskočili in pobili vsa okna. Škoda je velikanska. V prosti luki je 100.000 zabojev pomeranč in citron, ki gnijo. Skladišča južne železnice so prenapolnjena.

V soboto je pričelo v Trstu manjkati zelenjave, jajec in drugih živil, ker je bil ves uvoz pretrgan. Vodja policijskega urada je izjavil, da so demonstracije bile anarhističnega izvora in da se je stavka porabila v to, dokazati moč anarhističnega terorizma. Kdo da je priredil anarhistično demonstracijo, policijski vodja še ne ve.

Zastražena je tudi mrtvašnica sv. Justa, kjer se nahajajo žrtve. Gostilne, kavarne in trgovine so zaprte. Semintje je odprta kaka prodajalnica jestvin. Policijska direkcija je na vogale nabila razglas, s katerim občinstvu prepoveduje nositi seboj orožje in poziva k miru. Lloydovi parniki, ki so pripluli te dni v Trst, so zasidrani daleč na morju, da se je tako preprečilo, da se moštvo ni pridružilo stavkujočim. Pred stanovanjem cesarskega namestnika Goessa je bila tudi demonstracija, a straži se je posrečilo razporediti demonstrante.

Poštni uradnik ustreljen v uradu.

Poštni asistent Fitzko je bil v uradu, ko je prodrla krogla v urad. Zadel ga je v trebuh in ga ranila. Poslopje poštnega urada pri borzi je vse razbito od krogelj.

Seja tržaškega mestnega sveta.

V soboto se je vršila, kakor smo kratko že v soboto poročali, seja tržaškega mestnega sveta. Občinski svet je soglasno sklenil:

I. da pojde župan s članovi delegacije intervenirati k namestniku, da puste ta-

koj na svobodo vse, ki so zaradi izgredov zaprti; II. da se brzojavi ministrskemu predsedniku, naj izda potrebne ukaze v povrnitev miru; III. da se imenuje iz mestnega sveta posebna preiskovalna komisija 7 članov, katere ima izbrati župan sam iz vseh strank; IV. da se žrtve pokopljejo na stroške občine; V. da se za rodbine žrtv iz obč. sredstev nakaže podpora 10.000 K. Te predloge je stavil dr. Venezian.

Zastopnik vlade je izjavil, da si je vlada svesta odgovornosti ter da prevzema ekselencia namestnik osebno vso odgovornost nase; da je vladi znano, da so v vso stvar umešani tudi elementi, kateri niso imeli in nimajo namena podpirati stvar stavkujočih kurjačev, ter da bo vlada postopala z vso strogostjo, da se zopet uvede mir in red. Mej govorom vladnega zastopnika pl. Jetmarja je bil velik hrup.

Krvavi dogodki v soboto popoldne.

V soboto proti večeru je ljudstvo vedno burnejše zahtevalo, da naj bodo vsa poslopja v črnih zastavah. Posebno kritičen je bil položaj v soboto popoldne ob 5. uri v Via Antonio in v Katarinini ulici. Nekako v sredi „Corsa“ je stala kompanija 47. pešpolka, katero so pričeli demonstrantje od obeh strani bombardirati s kamenji. Kompanija je večkrat prodirala proti množici z bajoneti, potem pa je slepo ustrelila v zrak. Demonstrantje so sli na to v „Via Antonio“ in nadaljevali bombardiranje vojaštva s kamenji. S hišnih streh so metali na vojaštvo kamenje in opeko. Plinove kandelabre je množica izruvala in prižgala na to plin, ki je na metre visoko švigal v zrak. Z razdrtimi kandelabri in drugimi stvarmi je množica zabarikadirala ulico in je tako ovirala prodiranje vojaštva, ki je oddalo dve „slepi salvi“. Množica je šla nato v Katarinino ulico, kjer je stal oddelek 47. pešpolka, kateremu je poveljeval tisti nadporočnik, ki je v petek zapovedal na množico streljati. Množica ga je spoznala. „Morilec!“ je kričala množica nad častnikom, „postreli nas vsi!“ Tudi tu je množica ruvala cestne svetilke in metala na vojaštvo kamenje. Vojaštvo je poskušalo množico razpršiti s tem, da jo je večkrat naskočilo z bajoneti in jo potisnilo do cerkve sv. Antona. Tu je vojaštvo od vseh strani obkolilo razburjena množica. Vojaštvo je nato v množico ustrelilo. Tri osebe so ostale mrtve na mestu, mej njimi neka 12-letna deklica. Mnogo oseb je bilo ranjenih. Ranjena je neka ženska, ki je šla mimo z otrokom v naročju. Množica se je razpršila na vse strani.

Tekom sobote je bila razbita tretjina cestnih svetilk. V „Via Donata“ je množica razrušila neko zidovje in kamenje iz njega metala na vojaštvo.

Naskok žensk na nadporočnika.

V „Via nouva“ so spoznale demonstrujoče žene in dekleta nadporočnika, ki je v petek zaklical usodni „ogenj!“ in ki je tudi neko dekle s sabljó ranil. V par sekundah je bil dotični oddelek obkoljen od kričeče množice. Žene in mlade deklice so kot furije skočile na častnika. Kričale so nanj, da se bode maščevale za ranjeno dekle. Častnik je potegnil revolver in ustrelil. Ranjena je bila neka deklica. Demonstrantje so nato uprav zbesneli. Podrli so častnika na tla, vojaki so častnika hoteli iztrgati množici in tako je nastal na cesti cel vrtnec vojakov in demonstrantov, ki so bili nakopičeni drug na drugega. Na cesti je ležalo kamenje in na vojaštvo se je usul kamenit dež. Vojaštvo je zopet ustrelilo. Množica se je na to razpršila. Število ranjencev še ni določeno. Vojaštvo je neprestano krožilo po ulicah.

Kamenje z oken in streh.

V neki drugi ulici so ljudje usuli na vojake iz oken kamenje. S streh je letela nanje opeka. Vojaki so streljali v okna in na strehe. Neka ženska in nek mož sta bila težko ranjena.

5h 30 4

Izgređi na vseh krajih.

Tudi na »Piazza Santa Caterina« in »Piazza San Giacomo« so bili krvavi izgređi. Vojaštvo je oddalo dve salvi. Iz razdrtnih plinov naprav je gorel plin od »Piazza Ponte rosso« ob kanalu do cerkve sv. Antona. Kandalaber pri »Via delle poste« je množica vrgla v kanal. V »Via Barriera« je bilo več oseb ranjenih z bajoneti. Množica je šla tudi v Barkovlje ter zahtevala, da se v ondodni topilnici ustavi delo. Vojaštvo je potisnilo demonstrante nazaj v Trst. Ob osmi uri zvečer je bil v soboto v bližini ribje tržnice ustreljen nek policijski inspektor. Na transportu v bolnico je umrl. Nekatere vesti tudi trdijo, da nekaj vojakov ni hotelo streljati v množico in da je par vojakov proć zagnalo puške. Na »Via nuova« je vojaštvo oddalo devet salv. Ranjence so nosili v lekarno. Rešilna družba je neumorno delovala. Pri sobotnih večernih bojih je bilo mrtvih pet oseb in 33 oseb težko ranjenih. Od vseh strani mesta so se v soboto zvečer slišali strelji. Število lahko ranjenih se sploh ne more preračunati.

Naskok na mrtvašnico.

Velika množica je naskočila v soboto popoldne mrtvašnico, kjer leže mrtve žrtve. Vojaštvo je množico z nasajenimi bajoneti potisnilo proč od mrtvašnice, vendar se je naskok parkrat ponovil. Vojaštvo je naskok vsakokrat odbilo.

Stavkujočim se je ugodilo!

Stavkujoči »Lloydovi« kurilci, katere je podpiralo vse delavstvo, so dosegli znaten uspeh. Razsodišče je sprejelo naslednje zahteve: 1. Pri neobhodni potrebi izrednih del med vožnjo in v luki se morajo ure nad delavnim časom posebej plačati. 2. Kurjači naj imajo za časa bivanja v luki delavni čas med 7. uro zjutraj do 5 ure popoldne, včetrvi polurni čas za zajutrek in 1½ ure časa za obed; med vožnjo pa se določi osemurni delavnik. 3. Vlada se poziva, da takoj spremeni mornarski red v tem smislu, da se dolžnost nočne straže za Trst omeji na neobhodno potrebno in da se od nje kurilce z ozirom na njih težavno službo takoj, ko pristanejo v Trstu, oprosti.

Razsodišču je predsedoval tržaški župan. Ko je razsodišče sprejelo zgorajšnje predloge, stopil je župan na balkon mestne hiše in je prebral sklepe razsodišča. Ko je sklepe prebral, zganil je papir in glasno zaklical: »Adesso tutto è finito!« (Zdaj je vse končano!) Veliki trg je bil, ko se je vršil ta prizor na balkonu mestne hiše, skoro popolnoma prazen, ker so bili vsi uходи k magistratu zastraženi od vojakov. Kljub temu se je novica hitro razširila po mestu in prebivalstvo je sprejelo sklepe z zadoščenjem. Vojaštvo je skoro nato pričelo zapuščati svoje postojanke po raznih ulicah.

Upati je, da se delo danes prične. Tudi tržaški listi danes izidejo. Delavstvo je bilo izredno solidarno. Nekateri podjetniki so ponujali po 10 kron za delavca na dan, a delavcev niso dobili. Po razglasitvi sklepa razsodišča so velike množice hodile po mestu, pevajoč delavsko pesem. Pred množico so nosili belo zastavo. Po Trstu pozivajo plakati v italijanski in slovenski, naj se delavci vrnejo k delu. S hiš plapolajo črne zastave.

Poročilo očividca.

Naš poročevalec nam piše iz Trsta: Pred vsem naj popravim neke neresnične vesti, ki se o dogodkih v Trstu širijo po listih. Ni res, da bi bila obč. plinarna razdrta ali poškodovana. Le vsled štrajka uslužbencev plinarne se je bati, da zmanjka plina in ostane mesto kakih 8 dni brez razsvetljave. Ni res, da bi električni tok deloval. Vsele stavke v plinarni so bili ustavljeni tudi stroji za proizvodnjo elektrike v petek ob 9. uri popoldne ter od tedaj miruje ves promet na tramvayu; električne razsvetljave je itak le malo ob morju in še ta ne deluje. Ni res, da bi gorela pivovarna Dreher. Demonstranti so baje zaneli mal ogenj na dvorišču, kjer se nahajajo sodi, a ta ogenj so domači gasilci takoj pogasili. Demonstrante so polivali s kropom. Res pa je, da so vsa okna pri Dreherju pobita. Pobijali so jih iz večine 12 do 14 letna deca in tovarniška dekleta, kakor se je pisec teh vrstic sam prepričal. Okrog poslopij leži še danes dober voz kamena. Dorasli demonstranti so hiteli naprej, ko so bili dali povelja, ostala je na licu mesta »mulerija«. Policista ni bilo nobenega blizu.

V Rojanu so demonstranti zažgali neko skladišče lesa, ki je zgorelo. — Dr. Ellenbogen je bil baje pri namestniku nemilo sprejet. Ko ga je ekscelenc vprašal, kaj želi, in se je predstavil ter rekel, da je prišel prosit, naj ekscelenc skrbi za mir in red, mu je grof Gočs baje rekel: Od kaknega poslanca si ne dam ničesar veleovati; jaz vem sam, kaj mi je storiti. Dr. Ellenbogen pa je odgovoril: To ste pokazali včeraj in danes (v petek in soboto) ter se poslovil.

Sinoči (v soboto) je neki iredentist ali

anarhist ustrelil trikrat iz revolverja na nekoga policijskega stražnika. Reče je umrl. Sploh so žrtve med policisti, ki so iz večine naši, ogromne. To moramo obžalovati toliko bolj, ker podrejeni organi pač nič niso krivi.

Obsedno stanje.

Včeraj, v nedeljo, na vse jutro se je razglasilo obsedno stanje: namestništveni uradnik v vojaškem spremstvu je razlašal po mestu in okolici, da se suspendirajo naredbe dne 8. 12. 13 temelj. zakona z dne 21. dec. 1867 ter da pridejo v veljavo odredbe zakona z dne 5. maja 1869, § 3 lit. c, § 6 lit. a, b, § 7 lit. a, b in § 9, in da je v smislu § 429 kaz. prav. post. in § 73 kaz. zak. postavljena smrtna kazen na vsak upor proti oblasti.

Razsodišču (župan, 3 zastopniki delavcev, 3 zastopniki Lloydov), je sprejelo zahteve kurjačev. S tem je glavni štrajk končan. Jutri izidejo listi, — »Edinost« v dveh izdajah.

Na shodu v gledališču Rossetti je hotel soc. dem. Učekar izsiliti demonstracijo sebi v prilogo, pa se mu je spodneslo. O tem prihodnjič.

Za vsem gibanjem tičijo, ako ne anarhisti, pa vsaj iredentarij, kar spriduje tudi petje protislovenskih pesmi.

Po razglasenju izjemnega stanja so dosedaj aretirali tri osebe. Pri Sv. Justu so bili danes v jutro burni prizori, ker je ljudstvo protestiralo, da so žrtve prošle noč spravili na pokopališče.

Število včeraj ustreljenih oseb se ne dá dognati. Cerkev sv. Antona Novoga je vsa preluknjana. Kri se vidi še danes pri Sv. Antonu in na Vel. trgu.

Po Trstu vlada strašna burja in sneg mete. Sreča za ljudstvo, ki se je poskrilo. Socialistična stranka je na svojem shodu stavila kot postulat, da se izpuste vsi ujetniki ter da se dovoli slovesen pogreb padlih žrtev, drugače da se nadaljuje brezobziren boj.

Neki narednik ukazal je streljati na vzburjeno množico tako da je bilo obilo ranjenih in ubitih, na to prihitel je častnik, ki je odvel narednika in njemu podrejene vojaše v vojaške zapore.

Tudi izvoščiki so na svoje kočije obesili črmino. V burji posebno zmrzujejo vojaki 27. pešpolka, ki burje še nikdar prej niso čutili. Na soc. demokratiškem oklicu na delavstvo, ki je prihitel na vogale, so za laško organizacijo podpisani: Carlo Ucekar, Valentin Pitdoni, Giovanni Oliva, Ferdinand Dobavšek (!) Anton Čech, (!) Hugo Austerlitz, Cico Chiussi. Za slovenske soc. dem. pa: Jožef Kopač, Ab. Punek, Franc Jernejčič, Ferd. Končnik, Alojz Milic, Vincenc Kermal. Oklic poziva delavce, naj se povrnejo k delu in svojim rodbinam, in konstatira, da so žrtve iz vseh vrst prebivalstva.

Laški meščani na begu.

Mnogo laških meščanov, posebno trgovcev je zapustilo Trst. — Včeraj je bilo mnogo Tržčanov videti po Ljubljani. Nekateri so pravili o revolvi grozne stvari in izjavljali, da se ne upajo povrniti v Trst pred sredo.

Še nekaj podrobnosti.

Naš poročevalec nam še piše iz Trsta: O demonstracijah sem še poizvedel: V petek so se vršile hrupne demonstracije pred delavnicami, v katerih se je še delalo. Demonstrantje so prisilili delavce, da so opustili delo. Iz konfekcije Eppinger so demonstrantje pogнали uslužbeno osebo. Vsi fakini so pustili delo in delavci juž. železnice, vsled česar je bil ves promet ustavljen. V nekatere prodajalnice so demonstrantje uломili, pekarno »Viezzi« so popolnoma razdrili. Nato so trgovci svoje prodajalnice takoj zaprli. Tudi trafike so se zaprle. Po mestu se se čuli divji kliči: »Doli z Lloydom!« Magaziner pri Lloydovem magazinu »Panatiche« je še ob pravem času zaprl vrata. Množica, ki je bila že na dvorišču, je razbila vse zaboje, 3000 steklenic itd. Ko je s shoda v »Politeama Rossetti« komisar Pekoč odšel, mu je množica burno aplavdirala. Ko se je množica spopadla z vojaštvom, so prve vrste demonstrantov hoteli nazaj, a od zadaj so jih tiščali pred bajonete. V prvih vrstah je bilo posebno mnogo žensk. Prva je padla neka ženska; ne ve se, ali jo je častnik udaril, ali je pa sama padla. Množica je pričela upiti, da jo je častnik udaril s sabljo, in potem so se pričeli oni krvavi dogodki, o katerih sem Vam poročal.

Ko je množica na »Piazza Vecchia« pridrla, je nek korporal ukazal takoj »ogentje«. Padli so trije, ena oseba pri uhodu v »Tergestej«, eno dekle pa pod gledališkim perestilom, kamor se je hotela skriti. Dve krogli sta prišli v poštni urad. Inspektor Klarič in policaj sta peljala nekoga aretiranega. Ker sta se zbala množice, sta ušla v neko hišo. Med tem je množica napadla inspektorja Gliha, kateri je po-

tegnil sabljo in je mahal okolu sebe. Gliha je dobil udarec z dežnikom po glavi.

Inspektor Richtig in policaj Alojz Gorjanc sta dobila kamen v glavo. Nekaj latern, ki so razdrte, je še le pred par dnevi municij postavil. Razdirali so večinoma pobje in sicer so s kamni in palicami razbijali steklo. V istem času je del množice hodil tudi po zunanji ulicah in ondi razbijal. Ne vojaštvo, ne policija ni mogla množice ukrotiti, ampak ulica se je silna ploha z mrzlim vetrom, ki je razgrajajoče razpršila in ohladila. Od petka do sobote je vladal po mestu po noči mrtvaški mir, a na vse zgodaj je začela množica zopet z grozovitim upitjem. Bilo je vse zaprto. Deklam, ki so hodile k pekomo po kruh, so nekateri demonstrantje kradli žemlje. Napovedan je bil shod popoldne, ki se pa ni mogel vršiti. Vlada ga je zabranila. Množico je razburila najbolj takrat še zlagana vest, da so 4 ranjenci umrli. Povsod so lepaki od policije, ki so se pa morali tiskati v Gorici, v katerih se prepevujejo vsako zbiranje ljudi na ulicah. V soboto popoldne so hodili po korzu ljudje, ki so imeli vse žepe nabasane s kamenjem in so vpili »Lutto! Lutto!« (Žalovanje!) ter so zahtevali razobešanje črnih zastav. Nekateri demonstrantje so zlezli na strehe, demolirali dimnike in kamenje metali na vojaštvo. Z oken je prebivalstvo metalo na vojaške svetilke, stole itd. Pol kompanije se je s »korza« umaknilo, a takoj je prišlo vojaštvo pomnoženo nazaj in dvakrat ustrelilo. Enkrat pri kavarni »Fanelli« in drugič pri vходу v ulico Denota. Pri šoli »Feria« so šolski otroci začeli metati kamenje na policijo, ki je slepo ustrelila in otroci so se — poskrili za nekim zidom. Policija je začela gasiti zažgani plin.

Ob 6. uri je vojaštvo v soboto šlo v vojašnice, naker so pričele hoditi mnogoštevilne patrulje. Zvečer je župan obiskal ranjence v bolnicah. Včeraj v nedeljo je bila po noči grozna burja. Po noči so prenesli mrtlice na pokopališče, kjer se je vršil pregled in so jih potem pokopali. Ljudstvo o tem ni nič vedelo, samo nek Vipavec je prišel na pokopališče in jokaje zahteval svojega sina. Straža je očeta odstranila. Župan poziva po časopisih, ki so danes v ponedeljek zjutraj izšli, k miru. Skoro vsi fjakarji, ki v preteklih burnih dneh tudi niso vozili, so pričeli zopet voziti. Mir se vrača.

Tovorni promet v Trst

se je danes zopet otvoril. Danes popoldne je odpeljal prvi tovorni vlak iz Ljubljane v Trst. Na raznih kolodvorih do Trsta je stalo vse polno tovornih vlakov, ki v petek, v soboto in včeraj niso mogli privoziti v Trst.

Imena žrtev.

Ustreljeni mrtlici so ležali štirje v soboto opoldne v mrtvašnici. Ti so: 1. Anton Ivanič star 40 let iz Postojne doma, fakir. 2. Franc Bonne, star 23 let, krojač. 3. Jožef Platzer, star 42 let. 4. še ni identificiran, star je okoli 40 let.

Ranjениh v bolnišnicah je bilo v soboto opoldne 20. Med njimi dve ženski. Najhujše ranjeni so: 13letni Herman Vidičjak, Anton Mrak, 24letni čevljar, Janez Skok, star 16 let, dijak 4. gimnazijskega razreda, dalje 35letni Giocondo iz Tarenta, Jakob Lanza, star 42 let, tehtač v magacinu, 30letni zidar Janez Luin iz Gabrovice, 36letni agent Anton Fon. V bolnišnici so še: Marija Kodermac, Alojz Pavan, Artur Luzzato, Alojz Dugulin, Jožef Flebus, Janez Appold, Franc Gropaje, Angel Micheluzzi, Alojz Klarid, Terezija Debelati, Giz. Frank. Pri sv. Justu so bili štirje mrtlici. Trije so bili spoznani, namreč: 27letni Franc Glihar, mizar iz Trsta; 35letni Anton Lavrenčič iz Kranjčevca; Janez Klanjšič, kovač, star 17 let, pristojen na Gorisko. V soboto je bil težko ranjen Santo Litscher, 65letna Jožefa vdova Rodica je bila lahko ranjena na obrazu, portirok Ivano Ferri, staro 42 let, je zadel strel iz revolverja.

Neznano je ime 30 do 35 letnega moža, katerega so pobili v ulici sv. Katarine ter ga prenesli v lekarno Francconi, kjer je v par minutah umrl. Transportiral ga je takoj v mrtvašnico. Po rokah se sodi, da je mizar. Neznani je tudi 18 do 20 letni mladenič, ustreljen v ulici »Del Canale«.

Ranjen je 38 letni trgovec Viktor Luzzatto. Ranjen je z bajonetom Herman Polenski, ki je inzulital nekoga vojaka. Policaja Jakoba Mihelusa štev. 120 so z revolverjem ustrelili ob 7. zvečer v soboto. Ob 6. uri je prišel ta policaj na svoje mesto in njegov sinček mu je prinesel večerjo. Ko je odvederjal, je šel k nadzorniku Jessu po dovoljenje, da bi smel poslati po četrt vina. Ta je tudi odvederjal in ga je poslal na svoj račun po vino za oba. Eno minuto zatem, ko je policaj odšel, so počili trije strelji. Neki deček pribeži k inspektorju in pové, da je Mihelus ubit. Mihelus je star 47 let ter zapušča vdovo in tri otroke. Imena vseh žrtev še nismo mogli poizvedeti.

Bosanske železnice.

Vlada in odločujoče stranke hočejo na vsak način, da se jutri prične drugo branje državnega proračuna. Zato so se odločili za sobotno sejo, v kateri naj bi zbornica rešila zakon o bosanskih železnicah. Kakor navadno ob sobotah, je bila i sedaj zbornica »pusta in prazna«. Na galeriji so dremali posamezni poslušavci, v zbornici pa je bilo mej razpravo komaj 50 poslancev. Češki narodni socialist Choc je galeriji napravil vsaj to veselje, da je zahteval, naj se soštejejo poslanci. Po vseh sobanah in v gostilni so res sklicali 110 poslancev, da se je mogla seja nadaljevati.

O novih bosanskih železnicah smo že obširneje poročali. V dogovoru z bosansko vlado sta avstrijska in ogrska vlada sklenili, da se najprvo zgradi železnica od Sarajeva do Uvca v Sandžaku s krilom do Vardišča ob Srbaki meji. Ko je ta železnica gotova, naj bi se pričeli graditi progi Bugojno-Aržano in Doboje-Samac. V ta namen se pooblašča bosanska vlada, da najame posojilo 75 milijonov kron. Res je sicer, da bode železnica Sarajevo-Uvac, kakor je naglašal železniški minister dr. Wittek, velik del Bosne zvezala s svetovnim prometom in bo velike važnosti tudi z vojaškega stališča; toda istina je tudi, da bode ta železnica v prvi vrsti koristila ogrski državni polovici. Zmagali so zopet Madjari in avstrijska vlada se je zopet morala udati.

Dalmacija je še vedno ločena od države in za mnoge »terra incognita«. Dalmatinski poslancev vedna prošnja je, naj bi se najboljše pristanišče ob Adriji, v Splitu, potom železnice zvezalo s Sarajevom na eni strani, a na drugi s Kninom, Novim in Ogulinom. Železnica Split-Knin-Nov, oziroma Bihač Ogulin bi vezala zapuščeno Dalmacijo, pa tudi Bosno in Hercegovino z Avstrijo in njenim središčem. Dalmatinski poslanci sicer niso zadovoljni z vladno predlogo, vendar je ne pobijajo, ker upajo, da za bosanskimi pridejo dalmatinske železnice na vrsto.

V imenu socijalnih demokratov je že v petek zvečer dr. Ellenbogen z vso odločnostjo pobijal vladni predlog, češ, da je to zopet nova koncesija madjarskim zahtevam. V stvari se strinjamo z njim, a dr. Ellenbogen se jako moti, ako misli, da so v Dalmaciji sami divjaki in da jim je treba po parobrodih in železnicah dovažati nemško kulturo ali celo socijalno-demokratske ideje.

Dobro ga je v soboto zavrnil dalmatinski poslanec Perić rekoč: Za tako omiko, kakoršno so včeraj skoraj sedem ur v zbornici prodajali dunajski poslanci raznih strank, se Dalmatinci prav lepo zahvalijo. Dr. Ellenbogen je koncem svojega govora, preden se je odpeljal v Trst po informacije glede izgređov, rotli vse stranke, da morajo zavreči vladno predlogo. O tem svojem predlogu je zahteval glasovanje po imenih. Za predlogo so potem še govorili Perić, Borić in minister Wittek. Jutri se razprava nadaljuje in bržkone tudi završi.

Češko-nemška sprava — nov notranji minister.

Češkim listom so v soboto sporočili z Dunaja senačno vest, o kateri pa nekateri trdijo, da jo je vsprejeti za sedaj z vso rezervno, o kateri se pa že dalj časa govori v krogih, ki so v vladni bližini. Pravijo namreč, da bo v hipu, ko postane češko-nemško pravno vprašanje akutno, navstala delna ministerska kriza. Min. predsednik dr. pl. Koerber odloži portfeli notranjega ministerstva ter prevzame trgovinsko ministerstvo. Mesto njega pa prevzame vodstvo notranjih zadev sedanjega cesarskega namestnik na Češkem grof Coudenhove.

Povod tej premembi v kabinetu bo naslednji: Težavno ulogo notranjega ministra ob češko-nemških pravnih dogovorih bo po mnenju dr. Koerberjevem lažje izvrševal grof Coudenhove, ker je bolj poučen o razmerju mej obema češkima narodoma in tudi bolj pozna želje in zahteve posamnih strank, kakor pa ministerski predsednik sam.

Nasprotno pa hoče dr. Koerber sam voditi dogovore z Ogri glede avtonomnega carinskega tarifa in zunanji trgo-

vinskih pogodb. Ker bi pa tega ne mogel uspešno izvrševati, če bi si ohranil portfelj notranjih stvari, se je odločil za trgovinsko ministerstvo. — Dosedanji trgovinski min. baron Call izstopi iz ministerstva in se povrne zopet v diplomatsko službo v inozemlju, katero je svojedobno le nerad zamenjal s portfeljem trgovinskega ministra.

Poljski klub.

V soboto je bil poljski klub imel izredno sejo, da si izvoli drugega načelnika in namestnika, člane v parlamentarno komisijo in glavne govornike za proračunsko razpravo. Prva točka dnevnega reda se je na predlog posl. Byka odstavila z dnevnega reda, v parlamentarno komisijo so bili izvoljeni poslanci Wodzicki, David Abrahamowicz, Czajkowski, Pastor in Stwiertnia. Nato se je vršil zaupen razgovor o stališču poljskega kluba v budgetni razpravi. Glavnima govornikoma sta bila določena vitez J. Jaworski in Kozlovski.

Angleško-japonska pogodba in Rusi.

Akoravno se sme z vso pravico trditi, da so Angleži in Japonci sklenili zadnjo znano pogodbo v prvi vrsti proti Rusiji, ki vedno bolj razteza svoj vpliv v vzhodni Aziji, vendar se Rusi z njo ne čutijo tako bridko zadete, kakor si morda domišlja londonska vlada. »Svčt.« namreč piše, da jo je Rusija ravno tako kot druge velesile popolnoma mirno vzela na znanje, in se popolno strinja z določbami glede ohranjenja miru in statusa quo, ker ravno ta je zanjo ugodna. Posebno zadovoljni so pa Rusi, da Angleži za dobo petih let priznavajo Korejo popolno neodvisnost in so jo tudi voljni braniti. To je za Ruse pri sedanjih akcijah zelo ugodno.

Značilno pa je, da je ruska vlada sklenila, da nje čete ne ostavijo prej Mandžurije, dokler ni podpisana rusko-kitajska pogodba.

Ljubljanski občinski svet.

Mrtvaški zvonec meščanske godbi je zvonil obč. svet ljubljanskega preteklo soboto. Godbi ni dovolil za l. 1902 nikake podpore in tudi predlog obč. svetnika gosp. Turka, katerega smo v soboto omenili, je propadel. Tako bode odbor meščanske godbe moral godcem takoj odpovedati. Obč. svetnik Svetek je povdarjal, da je v godbeni blaginji samo 600 kron, odbor pa mora koncem meseca godcem izplačati 1600 kron. Dolgov ima godba okoli 300 kron, torej naj se odboru dovoli vsaj 1300 kron pod pogojem, da dolgove poravnava in godbo takoj razpusti. Tudi ta predlog ni bil sprejet, pač pa pride še-le v razpravo v finančnem odseku in zasedaj bode odbor pač moral poravnati izdatkov si preskrbeti na drug način. Župan Hribar je dejal, da je on že pred meseci pravil, naj odbor gleda, da godbo pravočasno razpusti; ako odbor tega storil ni, naj nosi sam posledice (Obč. svet je lani dal godbi vsega skupaj 17.000 kron. Naše mnenje je, da mora odbor tukaj vprašati občni zbor in še-le potem odrediti svoje korake o popolnem razpustu. Morda bi se vender dalo še vzdržati manjše število godcev. Ako bi se hoteli norčevati, bi dejali, da tako žalostno niso v grob položili še noben naš »konsum«. Opomba uredništva.)

Žalostna vest.

V tiskanem poročilu župana Hribarja finančnemu odseku je tudi ta-le odstavek: »V izredni potrebi obseženih je tudi 51.825 K za odplačilo 3% nega državnega posojila v znesku 900.000 K. dovoljenega in izplačanega mestnemu regulacijskemu zakladu. Če — kar je po informacijah, katere sem dne 23. novembra 1901 na Dunaju dobil, pričakovati — vlada ustreže želji mestne občine ljubljanske ter jej za odplačevanje omenjenega posojila dovoli one olajšave, za katere je mestni magistrat v smislu sklepa občinskega sveta z dne 11. novembra 1901 prosil, zniža se potrebnost za odplačevanje 3% nega državnega posojila na 36.230 K 78 h, tedaj za 15.594 K 22 h.« — V sobotni seji je naznanil župan, da je vlada dotično prošnjo mestne občine odbila. Občinski svet je sklenil napraviti novo prošnjo in je odredil, da mora državni poslanec dr. Tavčar v tej zadevi skupno z županom iti k ministerstvu. O tej priliki je župan dejal, da je podporo Pragi v tem oziru pripisati vplivu čeških poslancev, Ljubljana je pa v tem oziru precej na slabem. (Ali nima dr. Tavčarja, katerega je Hribar tako hvalil, ko je kandidiral. Op. poroč.)

Sežigali jih bodo.

Društvo »Die Flamme« na Dunaju je pisalo občinskemu svetu, naj se s svojo iz-

javo pridruži društveni akciji, da se sežigajo mrličev zakonito dovoli in naj naroči svojemu poslancu, da se v državnem zboru poteguje za to, in v slučaju, da vlada društveni želji ne ustreže, da pošlje k posvetovanju, katero društvo v ta namen skliče, enega od poslancev. Občinski svet je na predlog dr. Bleiweisa vse, kar je želelo društvo, v sprejel in dr. Tavčar se bode moral potegovati za sežiganje. Posebno visoko je dvigal roko obč. svetnik Škrjanc.

Na gaberiki sta bila dva Trnovca. »Kaj najboljše gori?« vprašal je eden. »Slama!« odgovoril je drugi Trnovec. In odšla sta.

Novo pokopališče.

Sedanja uprava pokopališča je izjavila, da je pripravljena, vsem upravičenim pritožbam o pokopališču ustreči, in je zaželela, naj se ji rok odločitve o novem pokopališču podaljša do 1. novembra, ker se tako važno vprašanje ne more rešiti brez natančnega premisleka. Občinski svet je dotični rok podaljšal do 1. maja.

Davek na kolesa in na pse.

Županov predlog, naj se vsako kolo obdavi z 10 kronami, je občinski svet odklonil. Nato je župan umaknil tudi predlog o povišanju pasjega davka.

Važna županova izjava.

Po odobrenju proračuna je obč. svetnik Mali predlagal županu zahvalo na njegovem delovanju. Župan je dejal, da to izjavo zadovoljstvom jemlje na znanje, a jo smatra za toliko važno, da bi jo dal na glasovanje le, ako bi bilo večje število občinskih svetnikov navzočih. (12 občinskih svetnikov ni prišlo k seji. Tudi dr. Tavčarja ni bilo. Menda so vedeli, kaj bo predlagal g. Mali.) Izjavil sem svoj čas, pravi župan, da mi povejte, kadar ne bode imeli več zaupanja do mene. Vprašal bom o prvi priliki vse zbrane občinske svetnike, ali imajo še zaupanje do mene ali ne, in bom potem svoje nadaljnje postopanje uravnal.

Dnevne novice.

V Ljubljani, 17. februarja.

Napreden nadučitelj — agitator za naše časnike. V ljubljanski okolici je napreden nadučitelj, kateremu velja »Narod« kot najpoštenjši izmed časnikov, otrokom v šoli že ponovno označeval liste naše stranke kot »lažnjive« (laž, laže, lažnik itd., to so sploh pogostini in edini dokazi imenovanega vzgojitelja, če hoče nasprotnika vgnati v kozji rog). Zlasti mu je pri srečanju »Domoljub«, o kojem je nedavno v šoli otrokom rekel, da je »najostudnejši« in »najbolj lažnjiv« list. No, dosegel je ravno nasprotno, kot je nameraval. Dobil je namreč »Domoljub« letos v župniji do 30 novih naročnikov, in tudi »Slovenec« prihaja v najmanj 14 iztisih. K temu je brezdvomno pri pomogla tudi agitacija imenovanega nadučitelja v šoli, še bolj pa zunaj šole, zlasti po gostilnah, kjer tudi pridno obira katoliške časnike. Le tako naprej, g. nadučitelj, napadajte naše liste v šoli in zunaj šole, in hvala leži Vam homo! Kajti prepričani smo, da Vaša agitacija bo še izdatno pomnožila število naročnikov! Če ne boste mirovali, naznanimo prihodnjič ime!

Volitve v kranjsko trgovsko in obrtno zbornico. Za volitve v to skupino, ki se bržkone vrše v prihodnjem mesecu, so dogotovljeni imeniki volivnih upravičencev in bodo razporejeni od 20 t. m. do vštete 5. marca v Ljubljani pri mestnem magistratu, v okrajih zunaj Ljubljane pa pri davčnih uradih. Ondi je na vpogled tudi volivni red. Ugovori se podajo lahko pisмено in ustmeno. Volivci, ki imajo volilno pravico v več kategorijah, so vpisani v imenik kategorije, v kateri vplačujejo višji davek.

Umrl je v Metliki v nedeljo zjutraj od dotni sodni pristav gospod Pavel Hudovernik. Umrl je nagle smrti. V soboto je bil še v svoji pisarni. Pogreb bode v torek popoldne ob 3. uri. Pokojnik je bil radi svojega blagega značaja priljubljena oseba in eden izmed številnih onih redkih izobražencev, ki še vestno izpolnjujejo svoje verske dolžnosti. N. v m. p.

Repertoire slovenskega gledališča. Jutri, v torek se bo igrala prvič na slovenskem odru Karla Coste burka s petjem »Njen korporal«. Vlogo Rezike igrala bo kot gost gospa Irma Polakova, ki bo pela tudi nekaj kupletov in pesnij.

Povodenj. Planina 16. febr. 1902. Povodenj v naši dolini ogromno narasla; voda reke Unec se vali pri graj-

skem mostu malone 4 m. visoko; cesta, ki veže trg z grajščino, je nad 1 m. pod vodo. Zadnji se je peljal na vozu z veliko nevarnostjo po tej cesti z Rakeka v Planino g. Fran Podboj iz Ribnice. Od tedaj se vozimo le po čolnih, ki jih imamo nad 20. Poštna zveza med Planino in Rakekom je ustavljena in sedaj dobivamo poštno pošiljavo preko Logatca. Prosimo tedaj, da se nam pisma, časnike in druge reči pošilja preko Logatca!

Odpoved? Laški listi poročajo, da se odpove mandatu tudi poslanec za kraške kmečke občine Štrekelj, češ da ga sili v to njegova služba v Dalmaciji. Tako pišejo iz Gorice v list »Trieste«.

Odbor meščanske godbe daje gledé je sklepa seje občinskega sveta, v katerem se odrekla godbi podpore, p. t. občinstvu pojasnilo, da se godba radi tega sedaj še ne razpusti, temveč je odboru resno na tem, da se godba še ohrani, akoravno v nekoliko manjšem številu godcev. Angaževanih je več godcev, kateri imajo družine, in teh odbor ne more sedaj, ob za godce najslabšem času, postaviti na ulico. Dosedanje število godcev se pa brez izdatne podpore nikakor ne more več obdržati. — Tudi z narodnega stališča je odboru resno na tem, da godba ostane, kajti vsakdo ve, posebno pa narodna društva, kako težavno je izhajati z godbo, kateri se ne smejo staviti nikake zahteve. — Več društev je to vže samo doživelo, da se je godba vled kakega govora ali pa vsled kake opazke odstranila in tako občinstvo pustila na cedilu. — Radi tega je vелеvažno, da obstoji civilna godba. Ker je pa sedaj društvo »Meščanska godba« vezana le na podporo svojih članov in na lastni zaslužek, se obrača odbor do sedanjih p. t. podpirateljev, s prošnjo, naj še nadalje podpirajo godbo ter tako omogočijo še nadaljni obstanek te korporacije.

Značaj naprednih učiteljev. V 4 svoji številki je prinesel »Gorenjec« dopis iz Smlednika, v katerem napada župnika, ki je baje od orgljanja odslovil učitelja Rapeta, ker se ta ni hotel pri volitvah udati župnikovega terorizmu. Tako »Gorenjec!« Toda glej smolo! Čez 14 dni je pa moral »Gorenjec« objaviti župnikov uradni popravek, v katerem med drugim beremo tudi doslovni prepis učiteljevega pisma, s katerim se je sam že 1. sept., toraj 19 dni pred volitvami, orgljanju odpovedal, ne da bi vzrok navedel, in se še župniku zahvaljuje za izkazovano mu naklonjenost. K popravku pa »Gorenjec« pristavlja, da ima svoje informacije od popolnoma zanesljive strani. — Kdo je ta »popolnoma zanesljiva stran«? Vladni organ, ki v Kranju bere »Gorenjec«, pa opozarjamo na § 22. tisk. zakona, kateri prepoveduje delati dostavke k uradnim popravkom.

Ljubljanske novice. Prememba posestva. Tukajšnji trgovec g. F. Urbanc je kupil stavbeni prostor g. Vilharja in g. Accettov ob vogalu Frančiškanske ulice in Marijinega trga skupno za 48.428 K. Gosp. Urbanc bode ondi zgradil trinadstropno poslopje ter v pritličju in v prvem nadstropju naredil veliko trgovino (Waarenhaus). Prodajo je posredovala konces. pisarna I. N. Plautz. — Hrvati v Ameriko. Včeraj se je mimo Ljubljane peljalo zjutraj 105, popol. pa 86 Hrvatov v Ameriko. — Zakasneli vlaki. Včerajšnji in današnji vlaki iz Trsta imajo radi bore in snežnih zametov na Krasu zamude. — Nova bolnica za silo. Ljubljanska mestna občina proda sedanjo svojo bolnico za silo vojaški upravi in si namesto nje zgradi novo, modernjšo bolnico za silo. — Z južnega kolodvora. Danes je prišlo že nazaj tistih 40 železniških delavcev, ki so bili poslani v Trst, ker so tamušnji štrajkali. Včeraj se je pripenjač Kvas na tukajšnjem južnem kolodvoru ponesrečil, ko je pripenjal vagone za vlak, ki je peljal vojake v Trst. Zmečkalo mu je nogo.

Vinarsko društvo za Goriško. Na Svečnico je zboroval komite za osnovanje vinarskega društva za Goriško. Ustanovni kapital bo znašal 60.000 K v 3000 doneskih, po 20 kron jeden. Član ne sme več svot vplačati nego 50; vstopnine je 2 kroni. — Društvo bi imelo svoj sedež v Gorici ter ne more prenehati pred 5 leti. Vsa reč je v laških rokah.

Radi krile je bil v Mariboru obsojen trgovec z delikatesami Karol Františč na en mesec zapora.

Zaradi razžaljenja Veličanstva so prijeli te dni 32letnega delavca Fr. Kavšeka iz Mleševca pri Litiji, ker je v neki gostilni govoril razžaljive besede in je pozneje, ko so ga potisnili na prosto, pest debele kamne metal v gostilno.

Pogreša se 12letni hromi sin ljubljanskega delavca Hafnerja, sin Ivan. Poslednjič so ga videli v družbi 14letnega Fr. Bernarda, ko je beračil v Trzinu.

„Narodni sklad“. Društvo pod tem naslovom se je ustanovilo v Gorici. Skrbelo bo baje za razne narodne potrebščine.

Gradnja bohinskega predora. C. kr. trasna ekspozitura na Jesenicah je izdelala načrt za nabavo vodne moči pri Podbrdu glede na gradnjo bohinskega predora. Veščaki so načrt odobrili in projekt se ima izvršiti v najkrajšem času.

Koroške novice. Gospod V. Šeglj, župnik v Lilingu, je postal župnik pri Sv. Petru v Tvengu. — V Malem St. Pavlu je dne 29. januarja pogorel Prajlingerjev hlev. Zgorelo je tudi 30 ovac, 13 svinj in 2 goveji živini. Zažgala je zlobna roka in začelo je goriti nakrat na treh krajih. — V Št. Juriju v labudski dolini so se dne 26. januarja stopli fantje pri plesu. Enega fanta razmesarili so tako, da je v gozdu obležal mrtev. — Do konca svečana je razpisano mesto učitelja za Vogrče. — Zadnji vihar dne 16. in 17. januarja je napravil res ogromno škode. V velikovškem okraju je vihar nad 300 poslopij deloma popolnoma razdril, deloma hudo poškodoval. Samo v dječki občini se ceni škoda na poslopijih na 18310 kron, v gozdovih na 157.350 K; gozdov je uničenih 1700 oralov. Izdatna pomoč je nujno potrebna. — Celovški mestni očetje so dovolili za knjižnico celovške »Südmärkine« podružnice 300 kron podpore! To je res treba bilo, ko mesto leze vedno globlje v dolgove in se bo baš sedaj povišala mestna doklada na stanarino od 6 na 10 odstotkov! Za »nemštvo« jim ni žal nobenih »žrtv«, saj prihajajo iz žepov davkoplačevalcev, tudi — slovenskih! — S neg. Dne 1. in 2. t. m. je padlo po vsem Koroškem zelo veliko snega, ki je oviral promet zlasti na železnici. Mnogo škode so napravili plazovi v Nemškem Plajberzi. Zasuli so več hiš in jih deloma hudo poškodovali. Hiše so bili deloma že prej izpraznili. Dne 31. januarja ob deveti uri zvečer se je udrl prvi plaz, do sto metrov širok. Zasul je tudi neko žensko z njenim otrokom. Z velikim naporom so oba še rešili. Več dni je bila vas ločena od zunanega sveta, ker so plazovi zasuli vsa pota. V vasi je ležal sneg več metrov visoko in so bili po hišah spodnji prostori ves čas v nočni tmni. Ljudje so nočevali po kleteh, ker so hiše bile v vedni nevarnosti. Škoda na hišah je velika. — V pusterski, leški, melški in kanalski dolini je sneg istotako padel zelo visoko in napravil povsod mnogo škode.

Dobavni razpis. Pri raznih ravnateljstvih avstrijskih državnih železnic je razpisana dobava raznih strojev za delavnice in in drugih naprav v delavnicah. Ponudbe sprejemajo do 10. marca opoldne pri ravnateljstvih na Dunaju in v Krakovu. Podrobnejši pogoji so razvidni iz uradnih listov, poizvede se pa tudi lahko pri ravnateljstvu v Beljaku.

Najnovejše od raznih strani. Volivni oklic žensk. V Lvovu so ženske dobile aktivno volilno pravico v obč. svet. Sedaj je v Lvovu 1200 volivk, ki so izdale svoj volivni oklic. — Iz Tiflisa se javlja, da so v Šemaki nasledki potresa grozni. Dne 14. t. m. so 200 mrtvih trupel potegnili iz razvalin. Potresni sunki se ponavljajo. Mrtvih je par sto ljudij. — Za nov zrakoplov Santos Dumonta nabirajo. Knez Dino je podpisal 7000 kron.

Sejmi po Slovenskem od 17. do 22. februarja. Na Kranjskem: 17. v Kotredežu, Radečah in na Vrhniki; 18. v Šmartnem pri Litiji in St. Janžu na Dolenj; 20. v Škocjanu in Zgor. Tuhinju. — Na sloven. Stajerskem: 17. v Bučah in Vrešnjah; 18. v Ljutomeru; 22. pri Sv. Filipu v Vrešnjah, na Teharjih in v Slov. Gradcu. — Na Koroškem: 17. v St. Lenartu. — Na Primorskem: 17. v Vidnu.

Poslanca Kasperja skrb za učitelstvo. Posl. Kasper je vsenemec in v največjem času obožuje Wolfa. Ta mož je tudi član češkega deželnege zbora, kjer se je v zadnjem zasedanju prav posebno pobilil za zboljšanje položaja učiteljev, ker je tudi sam učitelj. Pri prvega glasovanju o predlogu glede zboljšanja plač je glasoval za predlog, pri drugem proti, pri tretjem jo je pa popihal iz dvorane. Ko ga je te dni nekdo vprašal, kaj bi bil storil, če bi bilo treba še četrtič glasovati, je odvrnil vrti zastopnik učitelstva: »Pustite me v miru! Sam ne vem, kje mi glava stoji!«

Samomoril otrok se množi. Ni ga skoro dneva, da se ne bi poročalo o kakem takem samomoru. 13letni deček ustrlel se je v Deutsch Eisenbergu na Moravskem z očetovo puško. Pred smrtjo je napisal lastnorodno oporoko, v kateri pravi, da svoj prihranek v znesku 4 kron zapušča svojemu bratu. — Da Dunaju je skočil v Donavo 14letni krojaški učenec Ludovik Buček. V vodi mu je pa bilo premokro, zato je sam priplaval na suho.

Zračna vojna ladija. V bodoče bode vojna na morju kaj zanimiva. Amerikanci so iznašli vojno ladijo iz aluminija, ki leti po zraku in ima prostora za osem mornarjev.

Kotiček za liberalce. Nezaslišano intimajo je našel »Naroda« v »Slovenec«. Pravi, da je »Slovenec« meril na »Splošno žensko društvo«, ko je pisal, da samo izprijene ženske morejo biti liberalke. Ljudje, ki »Narodu« verjamejo, bodo verjeli tudi to, kakor mu vse verjamejo. »Slovenec« je v članku »Ženska in javnost« popisoval, kako liberalne težnje ponižujejo zakonsko življenje in žensko dostojanstvo. Liberalci upeljujejo civilni zakon, s čimer se ruši svetost zakona, liberalci hočejo upeljati sodbodno razdružitev zakonske zveze, s katero bi mogel mož ženo popolnoma zapustiti in vzeti drugo. Liberalci ustanavljajo tudi druge stvari, katere merijo na to, da se mesto poštenega zakonskega življenja vpelje nekaj drugega. Na to je rekel »Slovenec«, da v tabor takega liberalizma ne morejo prestopiti poštene ženske, ampak samo izprijene. O omenjenem društvu pa v »Slovenec« ni bilo nikakega govora. Saj veste, gospodje liberalci, kje so tiste ženske, ki so take praktične liberalke, ki tako žive, kakor liberalizem uči. Na tiste je mislil »Slovenec«. Kar je v »Narodu« več, je pisal na svoj riziko.

Društva.

Slovensko trgovsko društvo Merkur vabi vse g. člane, kateri imajo veselje za petje, da se vdeležijo prve pevske vaje, ki bo v torek, dne 18. t. m. v društvenih prostorih v Narodnem domu. Začetek točno ob 9. uri zvečer. Petje se bo gojilo dvakrat na teden. Prihodnji pevski večeri se bodo določili po dogovoru z g. pevci.

Darovi.

Za Jeranovo dijaško mizo: Neimenovan iz Selc 5 K. — G. A. Hočevan, župnik na Brezovici 10 K. — Gospa Nežka Pirjevec iz Trsta 4 K. — Neimen. 10 K. — G. fin. komisar A. Janežič za februarij 6 K. — Po g. Erjavcu, kaplanu v Boštanju, darilo krstnih botrov 4 K. — G. Ant. Abram, kaplan v Škocjanu 10 K. — G. Avg. Sinkovec, župnik na Jesenicah 10 K. — Kruh sv. Antona 4 K 80 v.

Za mesec januarij je bilo plačati dija kom za hrano v ljudski kuhinji 347 K 38 h troški za stanovanje in hrano pri zasebnikih 140 K, manjši troški 15 K. skupaj 502 K 38 h, dohodkov pa je bilo 215 K. — Z ozirom na občuten primanjkljaj prosil podpisani oskrbnik v imenu uboge šolske mladine blage mladinskega za zdatnejšo pomoč, ker bo drugače treba že itak neznačajno mesečno podporo še bolj zmanjšati.

Ljubljana 14. febr. 1902.

Andr. Kalan,
oskrbnik Jeranove dijaške mize.

Telefonska in brzojavna poročila.

Dogodki v Trstu.

Trst, 17. februarja. Preki sod posluje. Aretiranih je več italijanskih podanikov. Občinski šolski sluga pred naglo sodbjo. Krvnik z Dunaja je danes prispel. Vojaštvo je razgnalo večeraj shod »Werkmeister-vereina«. Lepaki županovi pozivajo k miru. Policija je odstranila revolucijske lepake. Danes večina delavcev dela. Tramvaj je pričel voziti opoldne. List »Avanti« suspendiran. Mesto kaže navadno lice.

Trst, 17. febr. Po noči so se vršili izgredi blizu bošketa in blizu sv. Ane.

Trst, 17. febr. Spor radi kurjačev ni še končno veljavno rešen, ker je treba še potrjenja od strani ministerstva.

Trst, 17. febr. Neki žurnalst je imel razgovor z županom. Župan Sandrinelli je vso krivdo zvrčal na po ulično druhal. Rekel je, da je v Trstu več brezdelne fakinaže, kakor v katerem drugem mestu. Ti ljudje so po navadi tihi, a pri takih priložnostih butnejo z vso silo na dan. Vendar na Dunaju tudi magistratovce, posebno vladajočo iredentistično stranko dolže, da je kriva. Saj je občinski svet z županom na čelu dajal demonstrantom pogum, ko je sklenil, da jih pokoplje na občinske stroške, ko je dovolil 10.000 K njih družinam itd.

Trst, 17. febr. Po uradnem poročilu je vsled zadnjih nemirov: enajst mrtvih, 42 ranjenih. Ranjenih je seveda mnogo več, ki niso v bolnišnici, ampak se zdravijo doma. Vsi umorjeni so ustreljeni. Rane so jako velike. Kroglje so šle skozi trupla. Med ranjenci je več tako težko zadetih, da ne bodo okrevali. Uradnik Fitzko je operiran.

Trst, 17. febr. Vsi tukajšnji listi se morajo predložiti cenzuri tri ure prej predno izidejo.

Trst, 17. febr. Preki sod bode smrtne kazni izvršil dve uri po označilu sodbje.

Trst, 17. febr. Dopoludne je bil mir. Tudi Lloydovi kurjači delajo. Vse prodajalnice so odprte. Nekaj anarhizma sumljivih oseb je bilo po noči aretiranih. Stanje treh nevarno ranjenih je skoro brezupno, stanje ostalih 25 ranjencev pa se je poboljšalo. V provinci je mir.

Trst, 17. februar. Delavci so se vrnili k delu. Dela se v pristanišču, v skladiščih in tovarnah. Samo v tovarni za hrastove pragove se delo redno ne nadaljuje. Delavci so prišli nazaj, a direkcija je rekla, da nima zdaj naročil, ter jih mnogo ni sprejela nazaj.

Trst, 17. febr. Pred neko ljudsko šolo, ki je zdaj izpremenjena v kosarno, so danes insultirali stražo. Ko je vojak zastoj pozival k redu, je ustrelil v zrak. Kroglja je udarila v nasproti stoječo hišo. Škode nobene.

Trst, 17. febr. Včeraj so na cesti napadli nekega majorja. Napadalec je ustrelil z revolverjem, a kroglja ni zadela.

Trst, 17. febr. Mej padlimi je tudi slovenski rodoljub Fran Bone. Prebodel ga je bajonet. Prenešen v lekarno Velmiati, od tod v bolnico, kjer je umrl. Bone je s prijateljem Lekanom pred kavarno »Tergestej« opazoval demonstrante. Bone je bil odbornik »Kola«.

Dunaj, 17. febr. Iz Trsta se brzojavlja, da so v neki gostilni zaprli devet oseb, katere so delale anarhističen komplot. Med njimi je baje en socialen demokrat, ki je ud razsodišča.

Dunaj, 17. febr. Italijanski poslanci bodo jutri nastopili proti izjemnim vladnim naredbam.

Dunaj, 17. febr. Danes popoldne se posvetujejo vse velike stranke, na kako stališče naj stopijo glede prekega sode, ki ga je vlada proglasila v Trstu in kateri sklep bo jutri predložila zbornici. Ministerski predsednik dr. Koerber bo z daljšim govorom utemeljeval izredne določbe, v govoru bo po vladnih poročilih popisal tržaške razmere. Uradna poročila in naznanila, ki so jih dobili tu bivajoči italijanski poslanci potrjujejo, da so krvavi tržaški nemiri nastali zaradi anarhističnih tendenc. Jutri pridejo izjemne predloge pred zbornico v prvem branju. Za njih presojo se bo izvolil poseben odsek.

Pulj, 17. febr. Radi pisave »Učiteljskega Tovariša« je »Krško učiteljsko društvo« izstopilo iz »Zaveze avstrijskih jugoslovanskih učiteljskih društev« v Ljubljani.

Dunajska borza

dné 17. februarja.

Skupni državni dolg v notah	101-75
Skupni državni dolg v srebru	101-55
Avstrijska zlata renta 4%	121-05
Avstrijska krona renta 4%	98-65
Ogerska zlata renta 4%	120-05
Ogerska krona renta 4%	96-95
Avstro-ogerske bančne delnice, 600 gl.	1633-—
Kreditne delnice, 160 gl.	695-—
London vista	239-82 1/2
Nemški drž. bankovci za 100 m. nem. drž. velj.	117-25
20 mark	23-44
20 frankov (napoleonor)	19-05
Italijanski bankovci	93-10
C. kr. cekini	11-32

Umrli so:

13. svečana. Helena Skutelj, nadarbnika žena, 78 let, Krakovski nasip 10, ostarelost. — Ana Ogrinec, delavčeva hči, 12 let, Poljanska cesta 49, srčna hiba.

V otroški bolnišnici:

13. svečana. Ana Snoj, delavčeva hči, 6 mesecev. jetika.

V bolnišnici:

12. svečana. Marija Pleša, dnarica, 50 l., legar.

Meteorološko poročilo.

Višina nad morjem 806 2 m. srednji zračni tlak 736-0 mm

Čas opazovanja	Stanje neba	Temperatura po Celziju	Vešev	Nebo	Padavina v 24 urah
15. 9 zveč.	736 4	0 0	sl. szah.	sneg	
16. 7 zjutr.	738 1	-1 6	sr. vzh.	oblač.	7 3
2. popol.	736 5	-0 8	sr. jvzh.	sneg	
16. 9. zveč.	735 9	-1 6	sl. szah.	oblač.	
17. 7 zjutr.	733 8	-0 5	sl. svzh.	oblač.	15 3
2. popol.	732 4	1 9			

Srednja temperatura sobote 0-6°, normale: -0-2°.

Srednja temperatura nedelje -1-3°, norm.: -0-1°.

Zahvala.

210 1-1

Za mnogobrojne izkaze prijateljskega sočutja med boleznijo in ob smrti nad vse ljubljene mi soproga, gospoda

Ivana Tomca

po domače Kamničana
posestnika in gostilničarja

izražam najtoplejšo zahvalo. Pred vsem se še zahvaljujem velečast. g. kanoniku in papeževemu prelatu Ivanu Rozmanu za tolažilne obiske, članom mesarske zadruge za častno spremstvo, darovalcem krasnih vencev ter sploh vsem, ki so se ljubezljivo spominjali nepozabnega pokojnika med boleznijo in pri zadnjem potu.

Ljubljana, dné 15. februarja 1902.

Helena Tome,
soproga

Službe išče

Ant Debevc, stinujoč na lgu hiš. št. 54, star 38 let, oženjen. Prevzel bi rad službo cerkovnika ali pisarja pri občini ali kakem konsumnem društvu. 181 3-3

Služba vrtnarja.

Podpisano vodstvo išče poštenega, treznega, delavnega, zelenjadarstva ter cvetličarstva popolnoma zmožnega oženjenega

vrtnarja,

kateri mora slovenski dobro pisati znati. Plača znaša 800 kron. nadomestek za kurjavo stanovanja pa 40 kron na leto, ali skupaj 70 kron na mesec. Vrhu tega udobi vrtnar od skupice za iz šolskega vrta strankam odprodano zelenjavo in cvetlice 10%. Stanovanje obstoječe iz kuhinje in dveh sob mu je prosto, prosta tudi poletna zelenjava. Prednost imajo prosilci brez otrok.

Ker je služba koj po Veliki noči nastopiti, pošljejo naj prosilci svoje lastnorodno pisane, nekolokovane, pač pa s spričali opremljene prošnje prej ko mogoče podpisnemu vodstvu.

Vodstvo kranjske kmetiške šole na Grmu pri Novem mestu,

dné 8. februarja 1902.

176 2-2

Otvoritev gostilne

„pri Gambrinu“

Židovska steza št. 4.

P. n. občinstvu si dovoljujem naznaniti, da sem dné 12. t. m. otvoril imenovano gostilno in vabim častito občinstvo na mnogobrojni obisk.

Za okusna topla in mrzla jedila bom najbolje poskrbel, sprejemala se bodo tudi naročila.

Točil bom najbolj slovito graško puntigamsko marčno pivo, pristnega štajerskega, doljenca in istrjanskega. Vsako soboto se bo točilo bavarsko pivo.

Priporočam se najtopleje za naročila čez ulico.

Velespoštovanjem

J. KENDA.

202 3-1